

Permakriza

Prema 'Collinsovom engleskom rječniku', jednom od najpoznatijih rječnika engleskog jezika koji se objavljuje još od 1819., riječ iz naslova proglašena je za riječ godine 2022. U spomenutom se rječniku nalazi i njezina odrednica koja (u prijevodu, dakako) glasi: *"(imenica): ... 1. produljeno razdoblje nestabilnosti i nesigurnosti, a posebice ono koje je posljedica niza katastrofalnih događaja."* Ne znam kako je u zemljama engleskog govornog područja, a osobito onima koje se ubrajaju u razvijeni svijet, ali u zemljama kao što je Hrvatska mislim da potrebe za takvom riječi jednostavno nema. Bilo kakva kriza kod nas ne samo što je redovito produljena, već je to stanje koje neprekidno traje, ponekad s većim, a ponekad s manjim intenzitetom. To je nešto na što smo se nekako svi još odavno naviknuli živjeti i preživjeti. Takvo stanje uma (ili duha, svejedno) možda najbolje ilustrira legendarni Krležin stih: *"Nigdar ni tak bilo da ni nekah bilo, pak ni vezda nebu da nam nekah nebu."*

No, svaka je kriza ujedno i prilika. Uostalom, spomenuti stihovi odnose se na jednu takvu (geopolitičku?) krizu iz 1579. godine, zahvaljujući kojoj, eto, danas imamo Karlovac. Ni energetske krize nisu ništa novo. Negdje sam već, možda i u jednom od ovakvih uvodnika, spomenuo energetske krize do koje je u srednjem vijeku u Njemačkoj došlo zbog pretjerane sječe šuma za ogrjev. Čini mi se da je ona za posljedicu imala obvezu uvođenja 'energetski učinkovitijih' (za ono doba) peći, kamina i dimnjaka. Dakako, takvih primjera sigurno je bilo iz još ranije povijesti, dok ni suvremenih (energetskih) kriza ne nedostaje, a vjerojatno neće nedostajati ni onih budućih. Uostalom, jedna od najpoznatijih započela je u jesen 1973. godine, otprilike kada sam se rodio. Onda smo u bivšoj državi imali sveopću gospodarsku krizu osamdesetih (s vožnjama 'par-nepar', redukcijama električne energije i nestašicama svega iole kvalitetnijeg u trgovinama, pri čemu su nas koji smo tada bili djeca najviše pogodile nestašice 'prave' čokolade i banana!), uslijedio je Domovinski rat sa svim svojim posljedicama u devedesetima, 2008. nas je pogodila velika svjetska gospodarska kriza, a u rano proljeće prije dvije godine globalna zdravstvena kriza uzrokovana koronavirusom (doduše, ponajviše pretjeranom reakcijom na sve to, ali to je već neka druga priča, za neko drugo mjesto). Sada pak imamo novu svjetsku energetske, gospodarsku i geopolitičku krizu. Živjeli!

Koje će biti pozitivne posljedice ove sadašnje (energetske) krize, za sada je još teško reći, ali vrlo vjerojatno će to biti ubacivanje energetske tranzicije u još veću brzinu pa će rješenja o kojima smo prije par godina samo slušali, već sutra biti stvarnost. Uostalom, mediji najavljuju da bi se u Hrvatskoj mogla izgraditi po snazi najveća sunčana elektrana u Europi (neiskoristivog i neiskorištenog zemljišta imamo dosta pa zašto ne?), a ako je vjerovati zagrebačkim gradskim čelnicima, nedavna nabava dizelskih autobusa za javni gradski promet ujedno je bila i posljednja nabava takvih vozila, jer bi sve sljedeće trebale biti isključivo za vozila na alternativni pogon. Htjeli ili ne htjeli, takvu će politiku uskoro morati slijediti i svi drugi. Konačno, Jadrolinija već neko vrijeme najavljuje nabavu električnih trajekata, a kada je riječ o alternativnim rješenjima u prometu, barem po najavama, po strani ne ostaje ni već notorni HŽPP.

Da u vremenima krize (ili permakrize, svejedno) nije sve tako crno, pokazuju dva velika koraka koje je Hrvatska uspjela napraviti. Prvi je, dakako, uvođenje eura kao službene valute, a drugi je ulazak u tzv. šengenski prostor, odnosno dio Europe slobodnog kretanja, bez prevelike kontrole na granicama (ili kako bi to neki nostalgici pojednostavljeno rekli: od Nove godine ćemo prvi put nakon 1918. do Beča moći bez zaustavljanja na granicama i bez promjene valute!). Iako se ponajviše radi o političkim događajima, nema sumnje da će se to pozitivno odraziti na gospodarstvo. Uostalom, da se unatoč našem već poslovičnom pesimizmu može uspjeti, ali radom, trudom, zalaganjem, predanošću i upornošću, najbolje pokazuje naša nogometna reprezentacija. Ponekad za rezultat treba igrati i 120 min pa i dulje!

Kada već spominjem novu godinu, već u našem prvom broju u 2023. proslavit ćemo naših 30 godina izlaženja, a onda ujesen slijedi i naš 150. broj. Nije malo, zar ne? O pojedinostima same proslave još nećemo, samo ćemo najaviti da će biti u toplijem dijelu godine. Naravno, bit će tu još nekoliko novih skupova, a i drugih novosti. Jedna od njih slijedi vrlo skoro, a to je osvježeni i redizajnirani portal www.energetika-net.com.

U međuvremenu, svima želim sretan Božić i mnogo sreće, uspjeha, zdravlja, mira i razumijevanja u novoj godini.

Vaš Boris Labudović